

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

DANIŞTAY İLGİLİ DAİRE BAŐKANLIĐINA

Savunma Süresi Kısaltılarak Yürütmenin Durdurulması Taleplidir.

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Oğuzlar Mah. Av. Özdemir Özok Sokağı No:8 Balgat/ANKARA

VEKİLİ : Av.
Aynı adreste.

DAVALI : T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı
Emek Mahallesi, İsmet İnönü Blv., 06490 Çankaya/ANKARA

DAVA KONUSU : 21 Eylül 2024 tarihli ve 32669 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No:1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 2)’in tamamının “kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ile avukatların” Tebliğ’de yer almaması dolayısıyla eksik düzenleme nedeniyle iptali ile yargılama sonuçlanıp hüküm kesinleşinceye kadar davalı idarenin savunma süresi kısaltılarak yürütmenin durdurulması istemidir.

YAYIM TARİHİ : 21.09.2024

AÇIKLAMALAR :

1- Savunma Süresi Kısaltılarak Yürütmenin Durdurulması İstemi

Davalı idare tarafından 05 Ekim 2023 tarihli ve 32330 sayılı Resmî Gazete’de Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No: 1) yayımlanmıştır. Söz konusu tebliğin 6. maddesiyle, kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtlara 31.12.2024 tarihine kadar Taşıt Tanıma Birimi (TTB) takılması zorunluluğu getirilmiş, zorunluluğa ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Sonrasında dava konusu 21 Eylül 2024 tarihli ve 32669 sayılı Resmî Gazete’de Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No:1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No:2) yayımlanarak, Taşıt Tanıma Birimi takma zorunluluğu kapsamında bulunmayan taşıtlar belirlenmiş, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait taşıtlar ile kamu hizmeti gören adalet hizmetinde görevli avukatların taşıtları kapsam dışında bırakılmamıştır.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 125. maddesinde “İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır ...İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir...” hükmüne yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 27. maddesi “2. Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir” hükmünü içermektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca kamu hizmeti niteliğinde meslek sahibi ve yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eden avukatlar ile Anayasa'nın 135. maddesiyle güvence altına alınan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının taşıtlarının, taşıt tanıma birimi takılma zorunluluğunun kapsamı dışında bırakılmaması ile, 31.12.2024 tarihine kadar bu zorunluluğunun yerine getirilmesi gerekliliği de düşünüldüğünde ülkemizin devletin temel fonksiyonu olan adalet hizmetinde görevli 190 bini aşkın avukatın dava konusu Tebliğin eksik düzenlenmesiyle zarar göreceği açık olup, zararların engellenmesi ve telafisi olanaksız bu durumun önlenmesi için, savunma süresinin kısaltılarak yürütmenin durdurulmasını talep zorunluluğu doğmuştur.

2-Dava Açma Ehliyetine İlişkin Açıklamalar:

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir” hükmünü içermektedir.

Anayasa'nın 135. maddesinin birinci fıkrası uyarınca kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Anayasa ile korunan hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkı ile bağlantılı olan avukatlık, Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesinde de belirtildiği üzere, kamu hizmeti ve serbest bir meslek olup avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder.

Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesinde avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak olarak düzenlenmiş; avukatların bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis edeceği hüküm altına alınmıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 109. maddesi uyarınca, bütün baroların katılımıyla oluşan, kamu kurumu niteliğinde, tüzel kişiliğe sahip bir meslek kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliğine, Kanun'un "Birliğin görevleri" başlıklı 110. maddesinin 3., 11. ve 17. bentleriyle "*Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve meslekin ahlak, düzen ve geleneklerini korumak*", "*Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevlerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak*", "*Hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak ve korumak, bu kavramlara işlerlik kazandırmak*" görevleri; Birliğin Yönetim Kuruluna ise Kanun'un 121. maddesinin 18. bendiyle "*Meslekî dayanışmanın sağlanması ve devamlılığı için her türlü çalışmalarda bulunmak, mesleğe ve meslek mensuplarına yönelik hak ihlallerine karşı avukatlık mesleğini ve meslektaşlarını savunmak ve bu konularda her türlü yasal ve idarî girişimde bulunmak*" görevleri verilmiştir.

Gerek Anayasa'nın kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına verdiği yükümlülükler gerekse kanun koyucunun verdiği yukarıda alıntılanan görev ve yetkiler uyarınca, avukatlık mesleğinin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesinin ve avukatların yükledikleri görevleri tam ve şerefli bir şekilde yerine getirmesinin sağlanması konusunda gerekli yasal girişimlerde bulunma görev ve yetkisine sahip Türkiye Barolar Birliği, avukatlık mesleğinin geleceğe taşınması, savunma makamının yargının kurucu unsuru olarak varlığını sürdürmesi ve hukuk devleti ilkesi ile adil yargılanma hakkının tam anlamıyla işlerlik kazanması amacıyla kuruluşundan bu yana etkin çaba göstermektedir.

Bu çerçevede, 21 Eylül 2024 tarihli ve 32669 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No:1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 2) ile; taşıt tanıma birimi takma zorunluluğu kapsamı dışında kalan taşıtlar eksik düzenlenerek, kamu hizmetlerinden olan hakim ve savcılar gibi adalet hizmetini gören avukatların taşıtlarının kapsam dışında bırakılmaması dava konusu tebliğin eksik düzenleme nedeniyle iptalini gerektirmekle hukukun üstünlüğünü korumak ve savunmakla kanunen görevli kılınan, savunma makamının temsilcisi ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliğini doğrudan ilgilendirmekle birlikte işbu davayı açma hak ve ehliyetinin bulunduğu kabulü gerekmektedir.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Nitekim kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olan Müvekkil Kurumun iktisadi işletmesine ait ve halihazırda kanundan kaynaklanan görevlerini yerine getirmek amacıyla kullandığı görevli araçları bulunmaktadır.

A- Esasa İlişkin Açıklamalar ve İptal Nedenleri:

1-Dava konusu Tebliğ Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarına ait taşıtların taşıt tanıma birimi takma zorunluluğu dışında bırakılmaması suretiyle eksik düzenlenmiştir.

05 Ekim 2023 tarihli ve 32330 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No: 1)’nin “UTTS Kapsamında Yakıt Alan Taşıtlara Taşıt Tanıma Birimi Takılması Zorunluluğu ve Uygulama Esasları” başlıklı 6. maddesine göre;

“(1) Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dâhil olan ve işte kullanılan taşıtlara 31/12/2024 tarihine kadar TTB takılması zorunluluğu getirilmiş olup, zorunluluğa ilişkin usul ve esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Söz konusu taşıtların yakıt depo girişi üzerine Darphane tarafından üretilen TTB’ler taktırılacaktır.

b) Darphane’den temin edilen TTB’lerin montaj işlemleri sadece Darphane tarafından yetkilendirilen firmalar tarafından yapılacaktır. TTB’lerin montaj işlemlerine ait süreçler Darphane tarafından belirlenecektir.

c) Taşıtların sahiplik ve/veya plaka bilgisinin değişmesi durumunda TTB’ler yetkili firmalar tarafından değiştirilecektir.

ç) TTB’lerin yetkili firmalar aracılığıyla tanımlanması ve taşıtların yakıt depo girişlerine söküldüğünde çalışmayacak şekilde montajının yapılması gerekmektedir. Montaj işlemi sırasında Darphane tarafından belirlenen yöntemler kullanılarak taşıtın ruhsatnamesinde yer alan bilgiler ile diğer bilgilerden Başkanlıkça belirlenenler TTB’lere tanımlanacak ve bu bilgilerin UTTS’ye elektronik olarak bildirilmesi ile aktivasyon işlemleri tamamlanmış olacaktır.

d) Sahiplik ve/veya plaka bilgisinin değişmesi ile zarar görme, bozulma gibi nedenlerle çalışmaması durumu hariç olmak üzere, TTB’ler taşıttan sökülmeyecektir. Söz konusu durumların oluşması halinde TTB’ler sadece yetkili firmalar tarafından taşıt üzerinden sökülecek ve yerine yeni tanımlanan TTB’ler takılacaktır. Yetkili firmalar tarafından sökülen TTB’ler tutanak ile tamir, değişim veya imha işlemine tabi tutulmak üzere alıkonacak ve yapılan işlemler tutanağa bağlandıktan sonra yetkili firmalar tarafından muhafaza edilerek UTTS’ye elektronik olarak bildirilecektir.

e) Aktivasyonu yapılmayan TTB’lerin çalınması veya yangın, su basması gibi çeşitli nedenlerle zayi olması veya kullanılamaz hale gelmesi durumunda, bu durumu gösteren belgelerle birlikte gerekli bilgiler yetkili firmalar tarafından muhafaza edilerek UTTS’ye elektronik olarak bildirilecektir.

(2) Birinci fıkra uyarınca zorunluluk kapsamında olmayan taşıtlara da ihtiyari olarak TTB taktırılabilir.”

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Anılan tebliğe göre kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtlara 31 Aralık 2024 tarihine kadar Taşıt Tanıma Birimi takılması zorunluluğu getirilerek buna ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Sonrasında, 21 Eylül 2024 tarihli ve 32669 sayılı Resmî Gazete’de Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No:1)’nde değişiklik yapılmasına dair tebliğ (Sıra No:2) yayımlanarak, Tebliğ’in 1. maddesiyle yukarıda yer alan Tebliğ’in 6. maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir;

“(2) 1/7/2025 tarihinden itibaren ilk defa iktisap edilen 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tabi olanlara kayıt ve tescil işlemini takip eden bir ay içerisinde, birinci fıkra kapsamında yer almayan ve taşıt tanıma sistemi kullanan taşıtlara ise 30/6/2025 tarihine kadar TTB takılması zorunluluğu getirilmiş olup, bu zorunluluk için birinci fıkroda yer alan usul ve esaslar uygulanır.

(3) 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununun 1 inci maddesinin (a) fıkrasında belirtilen genel bütçeye dâhil dairelerle, özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerine ait taşıtlar bu maddede belirtilen zorunluluk kapsamında değildir.

(4) Yabancı devletlerin Türkiye’deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve uluslararası anlaşmalarla vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile ev sahibi hükümet anlaşmaları veya ülkemizin taraf olduğu diğer anlaşmalar çerçevesinde Türkiye’deki uluslararası kuruluşlar ve bunların yönetici kadrolarında görev yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan mensuplarına ait taşıtlar bu maddede belirtilen zorunluluk kapsamında değildir.”

Görüldüğü üzere dava konusu Tebliğ ile, 01.07.2025 tarihinden itibaren ilk defa iktisap edilen 06.06.2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tabi olanlara kayıt ve tescil işlemini takip eden bir ay içerisinde, Sıra No:1 Tebliğ’in 6. maddesinin birinci fıkrası kapsamında yer almayan ve taşıt tanıma sistemi kullanan taşıtlara ise 30.6.2025 tarihine kadar Taşıt Tanıma Birimi takılması zorunluluğu getirilmiş, genel bütçeye dahil dairelerle, özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerine ait taşıtlar ile yabancı devletlerin Türkiye’deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve uluslararası anlaşmalarla vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile ev sahibi hükümet anlaşmaları veya ülkemizin taraf olduğu diğer anlaşmalar çerçevesinde Türkiye’deki uluslararası kuruluşlar ve bunların yönetici kadrolarında görev yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan mensuplarına ait taşıtlar bu maddede belirtilen zorunluluk kapsamı dışında bırakılmış iken kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının iktisadi işletmelerine ait taşıtlar eksik düzenleme nedeniyle kapsam dışında bırakılmamıştır.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 1. maddesinin 3. fıkrasının g bendinde; Türkiye’de yapılan *“Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara*

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri”nin katma değer vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun’un **4.fıkrasında**; “*Ticari, sınai, zirai faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliği Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre; Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edilir.*” hükmü, 5. fıkrasında “*Bu faaliyetlerin kanunların veya resmi makamların gösterdiği gerek üzerine yapılması, bunları yapanların hukuki statü ve kişilikleri, Türk tabiyetinde bulunup bulunmamaları, ikametgah veya işyerlerinin yahut kanuni merkez veya iş merkezlerinin Türkiye’de olup olmaması işlemlerin mahiyetini değiştirmez ve vergilendirmeye mani teşkil etmez.*” hükmü bulunmaktadır.

Yine Kanun’un 17. maddesinin 2 fıkrasının e) bendine göre; “*(Ek: 16/7/2004-5228/15 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, kanunlarla kendilerine verilen görev gereği ve kuruluş amaçlarına uygun ruhsat, izin, onay ve benzeri hizmetleri ile bu hizmetlerle ilgili olarak kullanılacak basılı kâğıtların bu kuruluşlar tarafından teslimi (motorlu taşıtlar tescil plaka teslimleri hariç)*” katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

Anılan hükümler birlikte değerlendirildiğinde **her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler**, genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile birlikte katma değer vergisine tabi tutulmuş iken, dava konusu Tebliğ’de kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait iktisadi işletmelerin taşıtları kapsam dışına çıkarılmayarak eksik düzenlenmiştir.

Oysa Türkiye Barolar Birliği anayasal statüye sahip olmakla T.C. Anayasası’nın 135. maddesinde, “*Belli bir mesleğe sahip olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.*” şeklinde tanımlanırken, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun 109. maddesine göre bütün baroların katılımıyla oluşan, kamu kurumu niteliğinde, tüzel kişiliğe sahip bir meslek kuruluşu olarak tanımlanmış, hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine tahsis eden ve Türkiye’de mevcut Barolar ile birlikte devletin başlıca fonksiyonlarından yargı faaliyetinde avukatların üst kuruluşu sıfatıyla Avukatlık Kanunu başta olmak üzere Anayasa’da hükme bağlanan görevleri üstlenmektedir.

Müvekkil Kurumun iktisadi işletmesine ait taşıtlar bulunmakla birlikte diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseselere ait taşıtlar da bulunmaktadır. Düzenlemeyle, özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerine ait taşıtlara bile zorunluluk getirilmemişken **vergi mükellefi olan** kanunla kurulan, kamu tüzel

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

kişiliğini haiz, kanunlarında belirtildiği şekilde organlarını kendi üyeleri arasından seçen ve kamu hizmeti nitelikli faaliyette bulunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının taşıtlarının eksik düzenlemeyle kapsam dışına alınmaması vergi yüklerinin daha da artmasına, mülkiyet hakkının ihlaline sebep olarak hukuka aykırı olmakla söz konusu tebliğin iptalini gerektirmektedir.

2- Dava Konusu Tebliğ Kamu Hizmeti Nitelikli Faaliyet Gösteren Avukatların Taşıtlarının Yer Almaması Suretiyle Eksik Düzenlenmiştir.

A-Mesleki Faaliyetleri Açısından;

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesiyle, avukatlığın kamu hizmeti ve serbest bir meslek olduğu ve avukatın yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil ettiği düzenlenmektedir. Kanun'un 2. maddesi "*her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalete ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak*" amacıyla avukatların "*...mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak*" görevini yürüttüklerini hükme bağlamıştır.

Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası "*Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir*" hükmünü içermektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı, "*Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek*" hakkını da içermektedir. Taraflara eşit koşullar altında iddialarını sunabilme imkanının verilmesine ve iddia makamı ile savunma makamı arasında hakkaniyete uygun bir dengenin sağlanmasına yönelik silahların eşitliği ilkesi adil yargılanma hakkının temel unsurları arasındadır.

Birleşmiş Milletler Konferansı tarafından kabul edilen Avukatların Rolüne Dair Temel Prensiplerin (Havana Kuralları) 16/a maddesine göre, "*Hükümetler avukatların; Hiçbir baskı, engelleme, taciz veya yolsuz bir müdahaleyle gerek karşılaşmadan her türlü mesleki faaliyeti yerine getirmelerini sağlar.*"

Avrupa Konseyi Avukatlık Mesleğinin İcrasındaki Özgürlükler Hakkında 9 Numaralı Tavsiye Kararı'nın "Avukatlık Mesleğinin İcrasındaki Özgürlüğün Genel Prensipleri" başlıklı 1. prensibi uyarınca "*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ilgili maddeleri dikkate alınarak avukatlık mesleğinin icrasındaki özgürlüğün ayırım gözetmeden, hükümet veya kamudan gelebilecek uygunsuz müdahalelere yer vermeyecek şekilde korunması, teşvik edilmesi ve bağımsızlık prensibine saygı gösterilmesi için gereken tüm tedbirler alınmalı*" ve 7. prensibi uyarınca "*Avukatların çıkmaya yetkili oldukları mahkemeye erişimleri engellenmemelidir*"

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

2 Ağustos 1991 tarihinde düzenlenen Uluslararası Avukatlar Birliği (UIA) Genel Kurulu tarafından kabul edilen Uluslararası Avukatlar Birliği Moliera Şartının 6.maddesi uyarınca “Avukatlar danışmanlık ve savunma görevi her koşulda tam bağımsızlık içinde yerine getirir”

27 Ekim 2002 tarihinde Sydney’de toplanan Uluslararası Avukatlar Birliği (UIA) Genel Kurulu’na kabul edilen 21. Yüzyılda Avukatlık Meslek Kurallarına Dair Turin İlkeleri’ne göre “Avukatların rolünün hem toplum hem de yasama, yürütme ve yargı organları tarafından kabul görmesi avukatlar için bir haktır; zira adaletin tecelli ettirilmesinde ve toplumun hayatının düzenlenmesinde bir araç olarak avukatın rolü elzemdir.”, “Avukatlar mesleklerini, türü ne olursa olsun hiçbir baskı veya ayırimcılığa maruz bırakılmadan serbestçe ve bağımsızca icra etme hakkına sahiptirler.”

Avukat ve avukatlık mesleği, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil ederek hukukun üstünlüğünün ve hukuk devletinin güçlendirilmesi, insan haklarının korunması bakımından önemli bir görevi yerine getirmektedir.

Hak arama özgürlüğü, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biri olmakla birlikte aynı zamanda toplumsal barışı güçlendiren, bireyin adaleti bulma, hakkı olanı elde etme, haksızlığı önleme uğraşının da aracıdır. Kişilerin hak arama hürriyetlerinin bir parçası olarak hukuki yardımdan faydalanması, hukuken korunması gereken bir üstün değerdir.

Avukatlar, hak arama özgürlüğünün kullanılmasında ve korunmasında bireyin yanında yer alan, bilgisini, emeğini ve zamanını hak arayan kişi ve kişilere özgüleyen bağımsız savunmanın temsilcisi olup mesaisinin büyük bölümünü adliyelerde, ceza ve tevkif evlerinde, emniyet genel müdürlüklerinde, karakollarda vb. yerlerde geçirmelerinin yanı sıra müvekkilleriyle dışarıda da görüşebilmekte sözlü danışma verebilmekte ve başkaca yerlerde/kurumlarda iş ve işlemleri de olabilmektedir.

Tebliğ ile avukatların kullandığı araçlara da taşıt tanıma birimi takılmasıyla, avukatların adliyeler dışında müvekkilleriyle özel görüşme için gittikleri lokasyonlarda akaryakıt istasyonuna gitmesiyle nerede, ne zaman hangi şehirde ve bölgede bulunduğunun tespitinin yapılabilecek olması hem Anayasa ile de korunan savunma hakkı, özel hayatı ve aile hayatının gizliliğini ihlal edecek, hem de gerek avukatın gerekse müvekkilinin kişisel verilerini kanuna aykırı olarak açık rıza olmaksızın taşıt tanıma birimini takan yetkili firmalara teslim edecektir.

Ayrıca avukatların mesleki faaliyetlerini, özen, doğruluk ve onur içinde yürütebilmeleri ve sır saklama yükümlülüğüne riayet edebilmeleri için avukatlık mesleğine özgü yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Anılan düzenlemelere göre;

1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun “Sır Saklama” başlıklı 36. maddesi;

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

“Avukatların, kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi, gerekse, Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurmaları yasaktır.

Avukatların birinci fıkrada yazılı hususlar hakkında tanıklık edebilmeleri, iş sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağlıdır. Ancak, bu halde dahi avukat tanıklık etmekten çekinebilir. (Ek cümle: 2/5/2001 - 4667/24 md.) Çekinme hakkının kullanılması hukuki ve cezai sorumluluk doğurmaz.

Yukarıki hükümler, Türkiye Barolar Birliği ve baroların memurları hakkında da uygulanır.” hükmünü,

Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları 37. maddesi;

“Avukat meslek sırrı ile bağlıdır.

a. Tanıklıktan çekinmede de bu ölçüyü esas tutar. Avukat, davasını almadığı kimselerin başvurması nedeniyle öğrendiği bilgileri de sır sayar. Avukatlık sırrının tutulması süresizdir, meslekten ayrılmak bu yükümü kaldırmaz.

b. Avukat, yardımcılarının, stajyerlerinin ve çalıştırdığı kimselerin de meslek sırrına aykırı davranışlarını engelleyecek tedbirler alır.” hükmünü amirdir.

Savunma hakkının kullanılabilmesi ve avukat ile müvekkilliği arasındaki ilişkilerin tam bir gizlilik içerisinde yürütülebilmesi için zorunlu olan bu düzenlemeler, Avrupa Konseyi Avukatlık Mesleğinin İcrasındaki Özgürlükler Hakkında 9 Nolu Tavsiye Kararı'nın Prensip I Avukatlık Mesleğinin İcrasındaki Özgürlüğün Genel Prensipleri “4. Mesleki standartlara uygun olarak hareket eden avukatlar, herhangi bir yaptırıma veya baskıya tabi tutulmamalıdır veya bununla tehdit edilmemelidirler. 5. Avukatlar özgürlüğü kısıtlanmış olanlar da dahil olmak üzere müvekkillerine erişebilmesi, onların kendilerine özel olarak danışmasını sağlayabilmesi ve onları mesleki standartlara uygun olarak temsil etmelidirler.” hükmüne hizmet etmektedir.

Yine Prensip IV Tüm Şahısların Avukatlara Erişebilmesi “3. Üye devletlerin hükümetleri, adaletin gereği olarak etkin hukuki hizmetlerin ekonomik bakımdan zayıf kişilere ve özellikle de özgürlükleri kısıtlanmış kişilere etkin avukatlarca bedelsiz olarak sağlanmasını güvence altına almalıdır.” hükmü, bu kapsamda hükümete verilen bir yükümlülük olup bir benzeri 21. Yüzyılda Avukatlık Meslek Kurallarına Dair Turin İlkeleri'nin “Dokunulmazlık ve Adil Yargılanma Hakkı Avukatlar mesleklerini müdahale veya kısıtlamaya maruz bırakılmadan tam bir mesleki dokunulmazlık içinde icra etme hakkına sahiptirler. Avukatın bürosunda yasaya aykırı olarak arama yapılamaz.” şeklindeki maddesinde hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi, 15.10.2009 tarihli ve 2007/16 Esas, 2009/147 Karar sayılı kararında avukatlık mesleğinin önemini;

“Hukuk devletinin olmazsa olmaz koşulu olan 'bağımsız yargı', yargının olmazsa olmaz koşulu olan 'savunma' ile birlikte anlam kazanır. Savunma, 'sav-savunma-karar' üçgeninden oluşan yargının vazgeçilmez ögesidir. Adaletli bir yargılamanın varlığı, ancak avukatın etkin katılımıyla sağlanabilir. ...Öte yandan, Anayasa'nın 36. maddesinde, herkesin meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Yargının kurucu unsurlarından olan, bağımsız, serbestçe temsil eden, hukuksal ilişkilerin düzenlenmesinde, her türlü hukuksal sorun ve uyuşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesinde ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasında temel görev üstlenen avukat, hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkının da önemli bir unsurudur. Güçlü ve bağımsız savunma mesleği; hukukun üstünlüğünün, hukuksal uzlaşmanın, adil yargılanma duygusunun ve toplumsal barışın güvencesi olup bu değerler, mesleğinde yetkin bağımsız savunucularla teminat altına alınmıştır” ifadeleriyle vurgulanmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu Tebliğ ile getirilen düzenleme ile avukatın mesleki veya özel sebeplerle ulaşım sağladığı yerlerin akaryakıt alımı ile belirlenebilir olması, başta sır saklama yükümlülüğü olmak üzere mesleki sorumluluğunu da doğurabileceğinden; avukatın özel hayatı ve aile hayatının gizliliğini ihlal ederek, kişisel verilerini de kanuna aykırı olarak aktarılmasını sağlayacaktır.

B- Vergisel Yükümlülükler Açısından;

Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No: 1)'nin 2. maddesinde yer alan yasal mevzuat ve dayanak kısmında da belirtildiği üzere, akaryakıt istasyonlarında yapılacak akaryakıt alımlarını gider olarak beyan eden her vergi mükellefi kiralama yoluyla edindiği veya işletmesine dahil olan ve işte kullandığı her taşıta taşıt tanıma birimi taktırmakla yükümlü iken dava konusu Tebliğ ile getirilen muafiyette vergi mükellefi olan avukatların kullandığı taşıtlar muafiyet kapsamına alınmamış olup Tebliğ'in eksik düzenleme nedeniyle iptali gerekmektedir.

Bilindiği üzere 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 227. maddesine göre;

“Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.

(Ek: 19/2/1963-205/14 md.) Defter tutmak mecburiyetinde olmayan mükellefler vergi matrahlarının tesbiti ile ilgili giderlerini tesvike mecburdurlar. (Götürü usulde tesbit edilen giderler hariç.)

(Ek: 3/12/1988-3505/3 md.) Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dâhil olmak üzere, bu Kanuna göre kullanılan veya bu Kanunun Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak, kullanma mecburiyeti getirilen belgelerin, öngörülen zorunlu bilgileri taşıyamaması halinde bu belgeler vergi kanunları bakımından hiç düzenlenmemiş sayılır.”

Ulusal Taşıt Tanıma sistemi kapsamında düzenlenmeyen belgeler, anılan madde gereği hiç düzenlenmemiş sayılacağından, düzenleme kapsamında olup da TTB takılmayan vergi mükellefleri akaryakıt giderlerine ait belgeleri gider olarak kullanamayacaktır.

Vergi sistemi içerisinde serbest meslek mensubu kategorisinde yer alan avukatların vergi idaresine karşı beyanname vermek ya da serbest meslek defteri tutmak gibi şekli ödevler olabileceği gibi tahakkuk eden verginin vergi idaresine ödenmesi gibi maddi ödevler olmak üzere bir dizi vergisel yükümlülükleri bulunmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Katma değer vergisinde indirim konusu edilebilen belgeler arasında avukatların akaryakıt alımlarında ödeme kaydedici cihaz fişleri de yer almaktadır. **Dava konusu düzenleme ile akaryakıt alımlarını gider olarak beyan eden vergi mükellefleri bakımından; kiralama yoluyla edindiği veya işletmesine dâhil olan ve işte kullandığı her taşıta Taşıt Tanıma Birimi taktırma zorunluluğu getirilmiştir. Kamu hizmeti gören avukatlar da bu zorunluluk kapsamına alınmakla esasen mesleğe ait gideri olan akaryakıt giderlerini indirim kapsamında kullanamama sonucu doğabileceğinden ve bu şekli ile avukatların vergisel yükümlülüklerini daha da arttırdığından mülkiyet hakkına ölçsüz müdahale anlamına da gelen ve eksik düzenlenen Tebliğ'in iptali gerekmektedir. Zira avukatlık kamu hizmeti niteliğinde serbest bir meslek olup dava konusu tebliğ ile getirilen muafiyete konu kişi/kurumlar gibi avukatlar da kamu hizmeti olan adalet hizmetinin tesisi için çalışmaktadırlar.**

Avukat, başta sır saklama yükümlülüğünü yerine getirip mesleki sorumluluğundan kurtulmak istediğinde, dava konusu Tebliğ ile getirilen zorunluluğa uymayacak; ancak bu halde de akaryakıt giderinin vergisel yükü üzerinde kalacaktır.

Anayasa'nın 35. maddesinde "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*" denilmektedir. Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 22.10.2020 tarih 2019/59 E. 2020/61 K. sayılı kararında yer verildiği üzere; Anayasa'nın 35. maddesinde bir temel hak olarak güvence altına alınmış olan mülkiyet hakkının etkili bir şekilde korunabilmesi yalnızca devletin bu hakka müdahaleden kaçınmasıyla sağlanamaz. Anayasa'nın 5. ve 35. maddeleri uyarınca devletin mülkiyet hakkının korunmasına ilişkin pozitif yükümlülükleri de bulunmaktadır. Bu pozitif yükümlülükler kimi durumlarda özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklar da dâhil olmak üzere mülkiyet hakkının korunması için belirli tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir (*AYM, E.2019/11, K.2019/86, 14/11/2019, paragraf 13; Eyyüp Boynukara, B. No: 2013/7842, 17/2/2016, paragraf 39-40; Osmanoğlu İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi, B. No: 2014/8649, 15/2/2017, paragraf 44*).

Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde; dava konusu Tebliğ ile hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine tahsis eden Müvekkil Kurum iktisadi işletmesi ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait müesseselerin taşıtları ile birlikte yargının üç kurucu unsurundan biri olan kamu hizmeti olan adaletin tesisi için mesleki faaliyet yürüten bağımsız savunmanın temsilcisi avukatların taşıtlarının taşıt tanıma birimi takılması zorunluluğu kapsamına alınmaması eksik düzenlenmiş olup, Tebliğ'in tamamının iptalini talep etme gerekliliği doğmuştur.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda açıklanan ve resen dikkate alınacak diğer nedenlerle; 21 Eylül 2024 tarihli ve 32669 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Taşııt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra no:1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra no: 2)’in tamamının “*kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ile avukatların*” Tebliğ’de yer almaması dolayısıyla eksik düzenleme nedeniyle iptali ile davalı idarenin savunma süresi kısaltılarak yürütmenin durdurulması istemi ve yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı taraf üzerinde bırakılmasına karar verilmesini saygılarımızla talep ederiz.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Vekili
Av.

Eki:

Onanmış vekaletname örneği

21 Eylül 2024 tarihli ve 32669 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Taşııt Tanıma Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Sıra No:1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 2)

12